

IV MONITORING RADA REGULATORNIH TELA, DRŽAVNIH ORGANA I KOLEKTIVNIH ORGANIZACIJA ZA ZAŠTITU AUTORSKOG I SRODNIH PRAVA

REGULATORNA TELA

1. Republička radiodifuzna agencija (RRA)

Aktivnostima Republičke radiodifuzne agencije jednim delom bavili smo se i u delu ovog izveštaja koji se odnosi na implementaciju Zakona o radiodifuziji.

1.1. Krajem decembra RRA je saopštila da je u zajedničkoj akciji koju je ta agencija sprovela sa Tužilaštvom za visokotehnološki kriminal, u saradnji sa Republičkom agencijom za elektronske komunikacije i uz asistenciju policije, obustavljeno emitovanje piratskog radija „Minić” iz Kuršumlje. Tokom te akcije zaplenjena je sva oprema i podneta krivična prijava protiv vlasnika ovog radija. U saopštenju je takođe navedeno da je RRA, u saradnji sa drugim državnim organima, učestvovala u gašenju više piratskih stanica, a da je pri tom podneto 9 krivičnih prijava i doneto 7 rešenja o zabrani emitovanja.

Saradnja RRA, Tužilaštva za visokotehnološki kriminal, Republičke agencije za elektronske komunikacije i policije u suzbijanju radio „piraterije”, svakako jeste dobra vest. Pokazalo se, međutim, da je reakcija državnih organa efikasna samo u onim slučajevima kada postoji sumnja da se nelegalnim emitovanjem vrši i neko drugo krivično delo. U drugim situacijama, izgleda da i dalje ne postoje efikasni mehanizmi da se nelegalno emitovanje suzbije. U prilog tome može se istaći da još uvek postoji preko 30 nelegalnih emitera, a da neki od njih čak ostvaruju i nacionalno pokrivanje. Izgleda da ministarstvo nadležno za poslove telekomunikacija i dalje nema odgovarajuće kapacitete kako bi inspekcijski nadzor, koji mu je po Zakonu o elektronskim komunikacijama poveren, bio delotvoran i efikasan. Stoga se čini da je nophodno razmišljati o reformi inspekcijskog nadzora u ovoj oblasti, odnosno o prenosu ovlašćenja inspekcijskog nadzora sa ministarstva na nezavisnog regulatora u oblasti elektronskih komunikacija – RATEL, što bi morao biti predmet neke buduće izmene Zakona o elektronskim komunikacijama.

DRŽAVNI ORGANI

2. Ministarstvo kulture i informisanja

Ministarstvo kulture i informisanja raspisalo je 21. decembra Konkurs za sufinansiranje projekata, odnosno programa iz oblasti javnog informisanja u Republici Srbiji u 2014. godini. Konkurs je raspisan za

sufinansiranje proizvodnje i distribucije programskih sadržaja javnih glasila u Republici Srbiji i zemljama u regionu, koji su značajni za ostvarivanje javnog interesa, a pored opštih projekata, obuhvata i projekte, odnosno programe iz oblasti javnog informisanja na jezicima nacionalnih manjina, oblasti javnog informisanja pripadnika srpskog naroda u zemljama regiona, oblasti informisanja osoba sa invaliditetom i projekte, odnosno programe javnih glasila sa sedištem na Kosovu i Metohiji. Projekti će se ocenjivati na osnovu njihovog značaja za ostvarivanje prava na javno informisanje, doprinosa raznolikosti medijskih sadržaja i pluralizmu ideja i vrednosti, validne argumentacije projekta i adekvatne specifikacija budžeta, usklađene i obrazložene sa stanovišta planiranih projektnih aktivnosti. Konkurs će biti otvoren do 21. januara 2014. godine, a maksimalni iznos sredstava koji može biti opredeljen po pojedinačnom projektu kretaće se u rasponu od 700.000 do 1.000.000 dinara.

Ono što je novina u odnosu na konkurse koji su raspisivani prethodnih godina jeste to da pravo učešća na konkursu za sufinansiranje programa/projekata iz oblasti javnog informisanja nemaju javni servisi, javna preduzeća i javna glasila čiji su osnivači nacionalni saveti nacionalnih manjina, što je posledica strateškog opredeljenja da država ne pomaže finansijski medije koji su u javnoj svojini sve dok se vlasnički ne transformišu, odnosno da ne finansira javne servise i one medije čiji su osnivači nacionalni saveti nacionalnih manjina dok god se finansiraju iz javnih prihoda. U ovom konkursu se vide obrisi budućeg sistema finansiranja medija, na tragu onoga što je predviđeno Medijskom strategijom i Nacrtom zakona o javnom informisanju i medijima, koji je bio na javnoj raspravi u martu 2013. godine. Da bi novi sistem finansiranja medija iz javnih izvora u celosti bio implementiran, ipak ćemo morati da sačekamo usvajanje seta novih medijskih zakona, a i tada će održivost rešenja iz seta novih medijskih zakona u dobroj meri biti uslovljena i adekvatnom primenom propisa o kontroli državne pomoći i zaštiti konkurencije.

3. Ministarstvo spoljne i unutrašnje trgovine i telekomunikacija

U decembru 2013. godine Ministarstvo spoljne i unutrašnje trgovine i telekomunikacija predstavilo je Nacrt zakona o izmenama i dopunama Zakona o elektronskim komunikacijama. Po rečima predstavnika ministarstva, izmene su bile neophodne pre svega zbog Odluke Ustavnog suda br. IUz 1245/2010, kojom su proglašene neustavnim odredbe Zakona o elektronskim komunikacijama koje se odnose na pristup zadržanim podacima o komunikacijama. Pored toga, bitne izmene tiču se spajanja dve regulatorne agencije, Republičke agencije za elektronske komunikacije i Republičke agencije za poštanske usluge. Evidentno je da ove izmene nisu sveobuhvatne jer ne uzimaju u obzir novi evropski regulatorni okvir za elektronske komunikacije iz 2009. godine. Zbog toga će reforma regulative koja se odnosi na elektronske komunikacije, po svemu sudeći, morati da sačeka EU skrining, koji će se za Poglavlje 10 (Informaciono društvo i mediji) održati u maju i julu naredne godine.

Što se tiče odredaba koje bi mogle biti relevantne za medije, izdvajaju se izmene u dosadašnjem članu 128. koji se odnosi na osnov pristupa zadržanim podacima, kao i izvesne izmene koje se odnose na Šemu pomoći za nabavku STB uređaja, što je relevantno za proces digitalizacije, pa ćemo o njima detaljnije u odeljku ovog izveštaja koji je posvećen tom procesu. Izmene članova 128, 129. i dodavanje novog člana 130a imali su za cilj usklađivanje tog zakona sa Ustavom Republike Srbije, odnosno Odlukama Ustavnog suda koje su donete na inicijativu Poverenika za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti i Zaštitnika građana, koji su ukazivali da su sporne odredbe Zakona ugrožavale privatnost građana, a posebno i poverljivost novinarskih izvora informacija.

Izmene člana 128. Zakona o elektronskim komunikacijama potvrdile su da su zadržani podaci (podaci koji su potrebni za praćenje i utvrđivanje izvora komunikacije, za utvrđivanje odredišta komunikacije, za utvrđivanje početka, trajanja i završetka komunikacije, za utvrđivanje vrste komunikacije, za identifikaciju terminalne opreme korisnika i utvrđivanje lokacije mobilne terminalne opreme korisnika) sastavni deo komunikacije i da kao takvi potpadaju pod isti stepen ustavnopravne zaštite kao i sama komunikacija. Stoga je i za pristup zadržanim podacima (npr. listinzima telefonskih poziva) neophodno da se poštuju Ustavne garancije, kojima je predviđeno da takav pristup izuzetno može biti dozvoljen, ali samo na određeno vreme, samo na osnovu odluke suda, i samo za potrebe vođenja krivičnog postupka i potrebe zaštite nacionalne bezbednosti Republike Srbije. U nekim delovima predložene izmene zakona i dalje su neprecizne, pa šire listu situacija u kojima se zadržanim podacima može pristupiti, na šta je u javnoj raspravi ukazao i Poverenik za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti. Naime, kako je stepen zaštite zadržanih podataka u Srbiji viši od zaštite ostalih podataka o ličnosti jer se vezuje za tajnost komunikacije, prosto usklađivanje srpskog zakona sa evropskim direktivama u ovoj oblasti predstavljalo bi snižavanje dostignutog stepena zaštite ljudskih prava. Treba pomenuti i to da je u EU već duži niz godina sam koncept „zadržanih podataka” jako problematičan s aspekta zaštite fundamentalnih ljudskih prava (naročito prava na privatnost), a da je nedavno i pred Evropskim sudom pravde pokrenut postupak ocene saglasnosti Direktive 2006/24 (dopuna Direktive 2002/58), koja se odnosi na zadržavanje podataka o komunikaciji, sa Evropskom poveljom o ljudskim pravima.